

บทบาทของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีต่อลูกจ้างในระบบแรงงานสัมพันธ์

นายพรชัย ศุภวิทิตพัฒนา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาเศรษฐศาสตร์

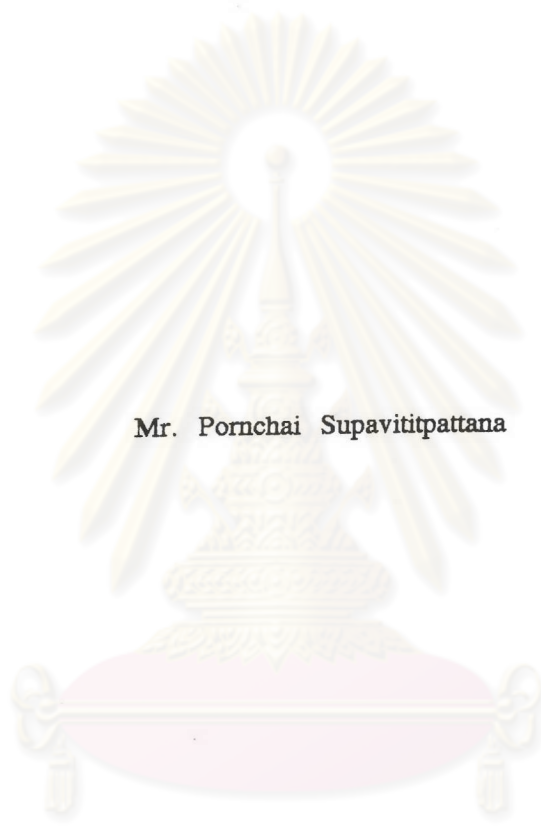
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN 974-634-160-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE ROLE OF SAVING AND CREDIT COOPERATIVES TOWARDS
THE EMPLOYEES IN LABOUR RELATIONS

Mr. Pornchai Supavitpattana

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in partial Fulfillment of the Requirements
for the degree of Master of Economics

Department of Economics

Graduate School

Chulalongkorn University

1996

ISBN 974-634-160-5

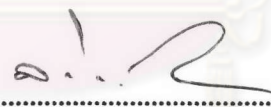
หัวข้อวิทยานิพนธ์ บทบาทของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีต่อลูกจ้างในระบบแรงงานสัมพันธ์
โดย นายพรชัย ศุภวิทิตพัฒนา
ภาควิชา เศรษฐศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์แล คิลกวิทย์รัตน์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

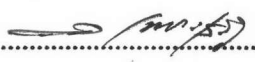

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สันติ สุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาลิต สละ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์แล คิลกวิทย์รัตน์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์วรัญญา ภัทรสุข)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ)

พรชัย ศุภวิทิตพัฒนา : บทบาทของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีต่อลูกจ้างในระบบแรงงาน
สัมพันธ์ (THE ROLE OF SAVING AND CREDIT COOPERATIVES TOWARDS
THE EMPLOYEES IN LABOUR RELATIONS) อ.ที่ปรึกษา : รศ. แฉ ดิลกวิทยรัตน์,
121 หน้า. ISBN 974-634-160-5

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาบทบาทของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีต่อลูกจ้างใน
สถานประกอบการ และเพื่อเสนอแนะมาตรการต่าง ๆ ในการส่งเสริมแรงงานสัมพันธ์ด้วยวิธีการ
สหกรณ์ออมทรัพย์

ผลการวิจัยพบว่า หลังจากที่ได้มีการจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ขึ้นในสถานประกอบการแล้ว
ข้อเรียกร้องของลูกจ้างที่เกี่ยวกับค่าจ้าง เงินเดือน และ สวัสดิการต่าง ๆ มีสัดส่วนที่ลดลง ซึ่งน่าจะ
เป็นผลมาจากที่ได้มีการจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ขึ้นในสถานประกอบการ

ดังนั้น จึงสรุปว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ในสถานประกอบการเป็นมาตรการอย่างหนึ่งที่สามารถ
ใช้เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมแรงงานสัมพันธ์ในสถานประกอบการได้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา เศรษฐศาสตร์
สาขาวิชา
ปีการศึกษา 2538

ลายมือชื่อนิสิต *ช.ช. ช.ช.*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *ช.ช.*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม -

C560218 : MAJOR ECONOMICS
KEY WORD:

ROLE / SAVING AND CREDIT COOPERATIVES / EMPLOYEE / LABOUR RELATIONS
PORNCHEI SUPAVITITPATTANA : THE ROLE OF SAVING AND CREDIT
COOPERATIVES TOWARDS THE EMPLOYEES IN LABOUR RELATIONS.
THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. LAE DILOKVIDHYARAT, 121 pp.
ISBN 974-634-160-5

This research has an objective to study the role of saving and credit cooperatives towards the worker - management relations and recommendation on how to promotion the worker - management relations through saving and credit cooperative.

The results at the research was that after establishing a saving and credit cooperative in establishments, the labour demands on wage and welfare was decreased. It could be concluded that in this was resulted from the activities of the saving and credit cooperative.

The research concluded that the saving and credit cooperative can promote labour relations in the establishments.

ภาควิชา เศรษฐศาสตร์.....
สาขาวิชา.....
ปีการศึกษา..... 2538

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาช่วยเหลือเป็นอย่างดีของ
รองศาสตราจารย์แล คิลกวิษรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร. ชวลิต สละ ประธานกรรมการ รองศาสตราจารย์วรัญญา ภัทรสุข กรรมการ
และ รองศาสตราจารย์ ดร. ณรงค์ เท็ชรประเสริฐ กรรมการ ที่ได้ให้คำแนะนำ และ
ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของการศึกษาวิจัยมาด้วยดีโดยตลอด ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณอาจารย์
ทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน และ เจ้าหน้าที่
กรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในด้านข้อมูลเป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ ขอแสดงความดีและประโยชน์อันพึงมี จากวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ แด่
คุณพ่อ คุณแม่ ครู อาจารย์ ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชา และ ผู้มีพระคุณทุกท่านไว้ ณ
โอกาสนี้.

พรชัย สุภวิทพัฒนา

เมษายน 2539

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
ขอบเขตของการศึกษา.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	5
2 แนวคิดและทฤษฎี.....	9
ทฤษฎีและแนวคิดด้านสหกรณ์.....	9
ประวัติและความเป็นมา.....	12
ประวัติการสหกรณ์ในประเทศไทย.....	14
ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับแรงงานสัมพันธ์.....	15
วรรณกรรมปริทัศน์.....	20
3 การดำเนินงานสหกรณ์ออมทรัพย์.....	21
หลักการสหกรณ์.....	23
แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์ออมทรัพย์.....	24
โครงสร้างการบริหารงานสหกรณ์ออมทรัพย์.....	34
4 แรงงานสัมพันธ์.....	45
ขอบเขตของแรงงานสัมพันธ์.....	46
หลักการแรงงานสัมพันธ์.....	48
มาตรการที่ใช้ในระบบแรงงานสัมพันธ์.....	52
ทฤษฎีแรงงานสัมพันธ์ตามแนวของคันทอป.....	58

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่	
5 ผลการศึกษา.....	61
ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	61
ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อสหกรณ์ออมทรัพย์.....	65
ทัศนคติของฝ่ายลูกจ้างที่มีต่อฝ่ายนายจ้าง.....	70
ทัศนคติของฝ่ายนายจ้างที่มีต่อฝ่ายลูกจ้าง.....	72
บทบาทของสหกรณ์ออมทรัพย์กับกรณีการเกิดข้อเรียกร้อง... การทดสอบสมมติฐาน.....	74 78
สถานการณ์แรงงานในประเทศไทย.....	87
6 สรุปและข้อเสนอแนะ.....	90
เอกสารอ้างอิง.....	98
ภาคผนวก.....	101
ประวัติผู้เขียน.....	121

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
5.1 จำนวนและร้อยละของลักษณะเฉพาะตัวของกลุ่มตัวอย่าง.....	64
5.2 ทักษะคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อสหกรณ์ออมทรัพย์.....	66
5.3 ทักษะคติของนายจ้างที่มีต่อสหกรณ์ออมทรัพย์.....	67
5.4 ทักษะคติของลูกจ้างที่มีต่อสหกรณ์ออมทรัพย์.....	67
5.5 จำนวนสหกรณ์ออมทรัพย์และจำนวนสมาชิก.....	69
5.6 ทุนเรือนหุ้น.....	69
5.7 การรับฝากเงินของสมาชิก.....	69
5.8 การให้สมาชิกกู้ยืมเงิน.....	70
5.9 การใช้ประโยชน์จากเงินกู้ยืม.....	70
5.10 ทักษะคติของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นลูกจ้างที่มีต่อนายจ้าง.....	72
5.11 ทักษะคติของลูกจ้างที่มีต่อนายจ้างหลังจากมีสหกรณ์แล้ว.....	72
5.12 ทักษะคติของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนายจ้างที่มีต่อลูกจ้าง.....	73
5.13 ทักษะคติของนายจ้างที่มีต่อลูกจ้างหลังจากมีสหกรณ์แล้ว.....	73
5.14 การเกิดข้อเรียกร้องเกี่ยวกับแรงงาน.....	75
5.15 ประเด็นข้อเรียกร้องทางด้านแรงงาน.....	77
5.16 ทดสอบทักษะคติของลูกจ้างที่มีต่อสหกรณ์ออมทรัพย์.....	82
5.17 ทดสอบทักษะคติของนายจ้างที่มีต่อสหกรณ์ออมทรัพย์.....	83
5.18 ทดสอบทักษะคติของลูกจ้างที่มีต่อนายจ้าง.....	84
5.19 ทดสอบทักษะคติของนายจ้างที่มีต่อลูกจ้าง.....	85
5.20 จำนวนข้อเรียกร้องของสถานประกอบการ.....	87
5.21 ประเภทของข้อเรียกร้อง.....	88
5.22 สัดส่วนของข้อเรียกร้อง.....	89

สารบัญภาพ

	หน้า
แผนภูมิที่	
3.1	โครงสร้างการบริหารงานสหกรณ์ออมทรัพย์..... 30
3.2	แนวทางตามอุดมการณ์สหกรณ์..... 43
3.3	โครงสร้างสถาบันการเงินในประเทศไทย..... 44

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย